

Overheid

89

Invoering elektronisch proces-verbaal in Belgische sociale zekerheid en andere initiatieven in kader e-government

De Belgische sector van de sociale zekerheid fungeert al jaren, met haar Kruispuntbank voorop, als een model en voorbeeld voor andere landen. Ze past al sinds 1990 principes toe die pas jaren later gemeengoed zijn geworden met de opkomst van e-government. Onder het motto dat stilstaan achteruitgaan is, blijft deze sector evolueren en nieuwe initiatieven nemen.

Een voorbeeld hiervan is het recente elektronische proces-verbaal, afgekort als e-PV dat vanaf 1 februari 2011 over het hele land wordt uitgerold. Tot nu werkten alle sociale inspectiediensten met hun eigen papieren proces-verbaal. Na wat proefdraaien is het de bedoeling dat tegen halfweg 2011 de vier grote inspectiediensten volledig overgeschakeld zijn op het e-PV. Samen zijn zij goed voor 87% van de pv's die jaarlijks worden opgesteld voor inbreuken op het arbeidsrecht. De overschakeling op elektronische pv's bespaart niet alleen miljoenen papieren documenten, maar laat ook toe efficiënter te werken en met name om pv's uit te wisselen. Daarbij schat men dat een betere vervolging van de sociale fraude op termijn meer dan € 5 miljoen extra kan opleveren per jaar. De beoogde verbetering moet onder meer een antwoord bieden op het hoge aantal pv's voor sociale fraude, zo'n 30%, die zonder gevolg worden geklasseerd. Dit heeft deels te maken met 'papierfouten' en deels met een gebrekkige doorstroming. Die kans op fouten zal nu verkleinen doordat de informatica zal helpen bij het opstellen van de pv's. Zo zullen bepaalde velden met gegevens automatisch kunnen worden ingevuld en zal bij het ontbreken van gegevens het systeem een waarschuwing geven. Bij dit proces zullen ook de nodige beschermende maatregelen

worden uitgewerkt. Zo kondigt de bevoegde staatssecretaris een wet aan die ervoor moet zorgen dat bij de uitwisseling van e-PVs, zowel tussen de sociale inspectiediensten als tussen die inspecties en het gerecht, de privacy beschermd wordt. Om die reden zal ook de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (CBPL), de Belgische tegenhanger van het College bescherming persoonsgegevens, hierbij betrokken (moeten) worden. Dit geldt ook voor de afdeling sociale zekerheid van het Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid. Dit is een comité opgericht in de schoot van de CBPL. Eén van de taken van de afdeling sociale zekerheid van dit comité bestaat erin om de uitwisseling van (persoons)gegevens tussen instellingen van sociale zekerheid te machtigen. Zij heeft recent al een machtiging verleend aan bepaalde inspectiediensten uit de sector van de sociale zekerheid om persoonsgegevens uit de databank e-PV mee te delen aan de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg met het oog op het opleggen van administratieve geldboeten.

Dat er ondanks alle geleverde inspanningen nog werk aan de winkel is, is recent nog gebleken met betrekking tot zowel fraude- als armoedebestrijding. Inzake fraudebestrijding stelt men op basis van recente cijfers vast dat de koppeling van databanken er nog niet toe heeft geleid dat in de sociale sector de mazen van het fraudenet allemaal gedicht zijn. Zo heeft de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening aan de hand van de koppeling van de databanken van een aantal instellingen van sociale zekerheid recent zo'n 7700 werklozen gevonden die naast hun werkloosheidsuitkering ook nog een ziekte-uitkering ontvingen. Ook bij de Rijksdienst voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (verder RIZIV) is op basis van audits van haar dienst administratieve controle gebleken dat er nogal wat mensen een uitkering, zowel wegens langdurige als kortere ziekte, combineren met 'wit' werk. Opmerkelijk daarbij is overigens dat de bedrijfstakken waarin deze combinatie het meest

voorkomt, de uitzendkantoren zijn en ... de overheidsdiensten.

In beide gevallen valt evenwel op dat het 'kruisen' van databanken niet zo eenvoudig is. Dit heeft te maken met een gebrek aan semantische interoperabiliteit, of, in leken termen, omdat de databanken een verschillende taal spreken en elkaar niet altijd volledig begrijpen. Dit is vooral een gevolg van het feit dat de databanken niet dezelfde definities en niet helemaal dezelfde regels hanteren. Daarom zal er in de toekomst werk worden gemaakt van het afstemmen van definities, regels en toepassingsgebruiken. Op die manier wil men de mazen van het (fraude)net verder dichten.

Anderzijds is er ook de vaststelling dat het mogelijk is dat de helft van de burgers die recht hebben op het leefloon, dit niet krijgen. Dit blijkt uit een studie van enkele Leuvense economen. Het is de eerste keer dat de 'non-take-up' van het leefloon in België bestudeerd wordt. De conclusies van de studie zijn niet alleen onthutsend, maar ook nog onzeker. De onderzoekers geven aan dat ze zeker zijn dat er een erg grote non-take-up is, maar hun cijfers zijn nog niet (voldoende) precies. De verkennende onderzoeksresultaten liggen wel in het verlengde van de cijfers in landen waar dit al lang(er) wordt onderzocht. De vastgestelde non-take-up kan meerdere oorzaken hebben. Ze kan een gevolg zijn van 'niet-weten' dat men recht heeft op leefloon. Maar ook het 'niet durven' aanvragen, fouten in de aanvraag en fouten in de beoordeling van de aanvraag worden als mogelijke oorzaken vermeld. Voor België is dit een aanvulling op een eerdere vaststelling met betrekking tot het zogenaamde Omnio-statuuut, d.i. een goedkope gezondheidszorg voor alle lage inkomens, dat minder dan de helft van de rechthebbenden dit ook effectief genieten. Het valt af te wachten of dit zal leiden tot een meer pro-actieve dienstverlening vanwege de overheid. In eerste instantie zal een verdere verfijning van het onderzoek nodig zijn om de nodige beleidsconclusies te trekken.

Zo'n pro-actieve dienstverlening kan in de praktijk wel degelijk

vruchten afwerpen. Dit blijkt uit een initiatief met betrekking tot verlaagde elektriciteits- en aardgas-prijzen. Dit zijn de zogenaamde sociale maximumprijzen die gelden voor mensen met een laag inkomen of mensen die zich in een kwetsbare situatie bevinden, zoals leefloners, bejaarden enz. De procedure om dit voordeel te genieten, was complex en tijdrovend. Men diende elk jaar opnieuw bij zijn leverancier een aanvraag te doen, waarbij men telkens weer aan de hand van attesten diende te bewijzen dat men tot de doelgroep behoorde. Bovendien was een herhaling van de aanvraag noodzakelijk bij verandering van leverancier. Een wijziging van de wetgeving werkte de overbodige administratieve rompslomp weg. Voortaan verzamelt de Federale Overheidsdienst Economie alle gegevens bij de verschillende instanties en verwittigt het de betrokken leverancier indien het sociaal tarief voor een bepaalde klant moet worden toegepast. Waar naar schatting zo'n 300 000 personen voor dit tarief in aanmerking komen, maakte er maar zo'n twee derde gebruik van. De andere 100 000 vielen uit de boot omdat de aanvraagregeling omslachtig en niet goed gekend was. Dit wordt nu rechtgezet door de vereenvoudiging van de procedure en werkwijze. Bovenal is dit een voorbeeld van proactieve dienstverlening, waarbij de overheid zelf het initiatief neemt naar de burger toe en daarbij maximaal gebruikmaakt van de gegevens die zij reeds kent.

Het is de verwachting dat ook op het gebied van fraude- en armoedebestrijding verder zal ingezet worden op een betere uitwisseling van gegevens om het beleid meer armslag te geven, zowel inzake de (voorafgaande) controle van de voorwaarden om bepaalde voorzieningen te genieten als op het vlak van de effectieve opname ervan. Daarbij zal het vooral van belang zijn ervoor te zorgen dat voldoende rekening wordt gehouden met de bescherming van de burger, in het bijzonder met diens recht op gegevensbescherming en bescherming van de persoonlijke levenssfeer. (DDB)

Bron: Guy Tegenbos, 'Sociale inspecties maken voortaan elektronisch pv', *Standaard Online* 6 januari 2011; Persmededeling van dhr. Carl Devlies, staatssecretaris voor de coördinatie van de Fraudebestrijding, 'Een elektronisch pv voor alle sociale inspectiediensten', <www.carldevlies.be>; Beraadslaging nr. 10/068 van 7 september 2010 van de afdeling 'Sociale Zekerheid' van het Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid met betrekking tot de mededeling van persoonsgegevens uit de persoonsgegevensbank e-PV door bepaalde inspectiediensten aan de federale overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg met het oog op het opleggen van administratieve geldboeten, via de website <www.privacycommission.be> aan de hand van de rubriek machtigingen bij het trefwoord Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid; Guy Tegenbos, 'RVA betrapt 7700 werklozen die én stempelgeld én ziektegeld ontvingen', *De Standaard Online* 16 december 2010; Guy Tegenbos, '26.000 hebben baan én uitkering', *De Standaard online* 10 januari 2011; 'Administratieve vereenvoudiging geeft 100.000 extra rechthebbenden automatisch toegang tot sociaal tarief gas en electriciteit', *persmededeling* 1 juli 2009 (via <www.quickecononomie.be/nl/persberichten/1juli2009-sociaaltarief.jsp>)

90

Belgisch Instituut Voor de Verkeersveiligheid (BIVV) pleit voor centrale databank medisch ongeschikte bestuurders

Bij KB 23 maart 1998 werden minimumnormen vastgelegd inzake de lichamelijke en geestelijke geschiktheid van bestuurders van een motorvoertuig. Kandidaten voor het bekomen van een rijbewijs worden ingelicht over deze criteria en minimumnormen. Op deze lijst staan onder andere geestelijke aandoeningen, waarvoor medische begeleiding door een psychiater of psycholoog aangevraagd is, zoals stemmingsstoornissen, pathologische somnolentie (bewustzijnsstoornissen en slaperigheid), hart- en bloedvatenziekten, maar ook diabetes, motorische, neurologische en cognitieve stoornissen, naast nog vele andere. Bij

het aanvragen van een rijbewijs dient de kandidaat, wanneer de lichamelijke toestand in overeenstemming is met de medische minimumnormen, de verklaring van lichamelijke en geestelijke geschiktheid te ondertekenen.

Deze toestand kan natuurlijk veranderen. Het Belgisch Instituut Voor de Verkeersveiligheid (BIVV) vreest dat, bijvoorbeeld alleen al de diabetespatiënten, die een paar procent van de bevolking uitmaken, en dus met tienduizenden zijn, en dus onder de rijgeschiktheidswetgeving vallen, niet voldoende op rijgeschiktheid beoordeeld worden. Zolang betrokkenen niet zelf het initiatief nemen om een rijgeschiktheids-onderzoek uit te voeren, en in voorkomend geval zijn of haar rijbewijs bij de gemeente terug inlevert, kunnen zij in geval van ongeschiktheid blijven rijden. Enkel indien er een ongeval plaatsheeft, kan alsnog de geschiktheid in vraag gesteld worden.

Het BIVV pleit daarom, naar het voorbeeld van het Verenigd Koninkrijk en Nederland, voor een controle door artsen die onder het Ministerie van Verkeer vallen en die als enige kunnen beslissen over de rijgeschiktheid. Huisartsen of andere behandelende geneesheren dienen hun patiënten naar hen door te verwijzen. Voor beroepschauffeurs zou een dergelijk systeem van keurende artsen reeds bestaan. Het resultaat van de testen zouden dan bijgehouden worden in een centrale databank. De politie kan dan ook bij een controle onmiddellijk nagaan of de bestuurder geschikt is om te rijden.

Voorlopig beschikt het BIVV over gedeeltelijke gegevens van het Centrum voor Rijgeschiktheid en Voertuigaanpassingen. In 2009 werd 4,5% van de 3800 personen die volledig getest werden niet rijgeschikt bevonden. (EK)

Bron: De Standaard, X., 'Geen controle op gevaarlijke chauffeurs', *De Standaard* 1 maart 2011, p. 11; *De Redactie.be*, 'Strenger voor medisch ongeschikte bestuurders', 28 februari 2011, beschikbaar op <www.deredactie.be/cm/vrtnieuws/binnenland/1.972256>